

Aan
de Gemeenteraad

Agendapunt nr. 4

Nummer GB/2002/1641

Datum 10 juni 2002

Bijl.nr. 99

Onderwerp ereburgerschap wijlen burgemeester J. Bleeker

De heer G.M. Bleeker, zoon van oud-burgemeester Jacob Bleeker, heeft zich in de loop der jaren al verschillende malen tot de gemeente Dordrecht gewend met het dringende verzoek zijn vader postuum te eren voor wat hij met name in de Tweede Wereldoorlog voor Dordrecht heeft gedaan. De heer Bleeker is burgemeester geweest van de gemeente Dordrecht van 1937 tot 6 mei 1943 en van 7 mei 1945 tot 1 september 1950.

Bij zijn afscheid kreeg de heer Bleeker een barograaf aangeboden en kreeg hij de toezegging dat een klok van het carillon in de Grote Kerk de naam burgemeester Bleekerklok zou krijgen. De heer Bleeker is, in tegenstelling tot zijn voorganger en al zijn opvolgers, niet benoemd tot ereburger. De heer G.M. Bleeker meent dat de gemeente zijn vader daarmee te kort heeft gedaan en dat het niet toekennen van het ereburgerschap mogelijk voedsel heeft gegeven aan de idee dat de heer Bleeker "fout" is geweest in de oorlog.

Op verzoek van de burgemeester heeft de heer J. Alleblas van het gemeentearchief een onderzoek ingesteld in de hem beschikking staande archieven. Uit dit onderzoek is onder meer gebleken dat de heer Bleeker zich in de oorlogsdagen op verschillende belangrijke momenten dapper weerde, dat hij Dordrecht vrijwel zeker voor een Duits bombardement heeft gespaard en dat hij er na de meidagen van 1940 voor koos om als burgemeester in functie te blijven en zo als een buffer tussen bevolking en bezetter te kunnen fungeren.

"De Buffer", is ook de titel van het verslag van de oud-burgemeester, waarin hij "enkele aantekeningen van persoonlijke belevenissen en voorvallen van 10-14 Mei 1940 en uit den tijd der Duitse Bezetting" maakt. Zijn rol in het voorkomen van het bombardement staat ook beschreven in het hoofdstuk "Een stad in de oorlog" in de "Geschiedenis van Dordrecht van 1813-2000" van historicus Kees Weltevrede.

In 1943 werd de heer Bleeker ontslagen, nadat hij had geweigerd lijsten te geven met namen van personen, die voor tewerkstelling in Duitsland in aanmerking zouden komen. Kort voor zijn ontslag was hij er door cijfers te manipuleren in geslaagd de Duitsers te doen geloven dat een staking in Dordrecht spoedig zou zijn afgelopen. In verschillende plaatsen in Nederland braken er stakingen uit, nadat was aangekondigd dat vrijgelaten krijgsgevangenen opnieuw gevangen zouden worden genomen. Vrijwel nergens was de staking zo algemeen als in Dordrecht. Mede door het optreden van de heer Bleeker kwam echter het standrecht, in tegenstelling tot in andere dorpen en steden in de omgeving, hier niet in actie.

Na zijn ontslag vestigde de heer Bleeker zich in Zaltbommel. Op 25 september kwam hij, mede op verzoek van de Ondergrondse, weer terug om als onderduiker de bevrijding af te wachten, eerst bij het Leger des Heils en later in het Sint Jacobsgesticht aan de Houttuinen. Begin mei 1945, toen de capitulatie aanstaande was, onderhandelde de heer Bleeker, hoewel de NSB-burgemeester J.G. van Houten nog officieel in functie was, met de Duitse bevelhebber over overgave van de stad en riep hij de bevolking persoonlijk op zich rustig te houden.

Op 7 mei hervatte de heer Bleeker zijn werkzaamheden als burgemeester. Twee dagen later werden hij en zijn vrouw door de Binnenlandse Strijdkrachten onder grote bijval van het publiek naar het Stadhuis gebracht, waar twee voormannen van het verzet hem de ambtsketen omhingen.

Op 1 april 1946 deelde heer Bleeker in het college van B&W mee dat de minister van Binnenlandse Zaken geen aanleiding had gevonden zuiveringsmaatregelen te treffen. Een dergelijk onderzoek was min of meer standaard, een anonieme tip was al voldoende om het in te stellen. Bij Koninklijk Besluit van 7 juni 1946 werd de heer Bleeker met ingang van 16 juni weer formeel tot burgemeester van Dordrecht benoemd. Op 19 januari 1948 kreeg hij van de minister van Binnenlandse Zaken volgens de Wet Rechtsherstel Overheidspersoneel met herziening van het aan hem tijdens de bezetting verleende ontslag een schadeloosstelling van ruim fl. 8000.

Burgemeester Bleeker vierde in 1947 zijn 35-jarige loopbaan als burgemeester en op 15 december het feit dat hij twaalfeneenhalf jaar burgemeester van Dordrecht was. In 1947 werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Op 6 april diende hij zijn ontslag in met ingang van 1 september, dat hem bij Koninklijk Besluit van 6 mei "met dankbetuiging voor de langdurige en gewichtige diensten door hem als burgemeester bewezen" werd verleend. Het officiële afscheid werd genomen in de raadsvergadering van 29 augustus, waarbij de scheidende burgemeester van de raad dus een barograaf kreeg en waarbij werd gemeld dat een van de klokken de Burgemeester Bleekerklok zou worden genoemd. Op 14 november 1961 overleed de heer Bleeker.

Tot zover de feiten over de rol van de heer Bleeker als burgemeester. Met betrekking tot het ereburgerschap is uit het onderzoek van de heer Alleblas gebleken dat de toenmalige loco-burgemeester na samspraak met de gemeentesecretaris op 20 april 1942 heeft voorgesteld de heer Bleeker de gouden gemeentemedaille aan te bieden voor zijn verdiensten voor de stad in de meidagen van 1940. De overige collegeleden gingen hiermee akkoord en besloten werd een medaille die nog aanwezig is van een passende inscriptie te voorzien. In de vergadering van 23 april wordt dit besluit aan de burgemeester meegedeeld, die zegt hierdoor zeer getroffen en daarvoor erg dankbaar te zijn.

Daar is het evenwel kennelijk bij gebleven. De gemeenteraad heeft in ieder geval geen besluit genomen over het ereburgerschap. Dat was overigens niet zo verwonderlijk, want de gemeenteraad was destijds niet in functie. De laatste vergadering van de raad was op 19 augustus 1941 gehouden. Waarom de raad niet op een later tijdstip het voorstel heeft gekregen de erepenning uit te reiken, is ook na het uitvoerige onderzoek onduidelijk gebleven.

Op basis van alle bekende feiten stelt ons college zich op het standpunt dat het niet juist is dat de heer Bleeker geen ereburger van de stad is geworden. De raadscommissie Algemeen bestuurlijke aangelegenheden heeft zich in de vergadering van 13 februari 2002 in een besloten vergadering uitgesproken voor het alsnog toekennen van het ereburgerschap en het college verzocht een en ander nader uit te werken en de gemeenteraad - na de verkiezingen van 6 maart 2002 - een voorstel te doen.

Resumerend stellen wij aan u voor het B&W-besluit van 20 april 1942 te bekrachtigen, de naam van de heer Bleeker op te nemen op de lijst van ereburgers en de gouden erepenning met als inscriptie: "Burgemeester Bleeker: buffer tussen Dordtse burgers en Duitse bezetters" tijdens een op een nader tijdstip te bepalen bijeenkomst uit te reiken aan de erven van oud-burgemeester Bleeker.

DE BURGEMEESTER VAN DORDRECHT,

R.J.G. Bandell

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van DORDRECHT
de secretaris de burgemeester

H.W.M. Wesseling

R.J.G. Bandell

- ontwerp -